Informația bibliografică în paginile revistei *Transilvania* (1868-1919)

Alexandru NICOLAESCU

Universitatea „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia, Facultatea de Istorie și Filologie.
"1 Decembrie 1918" University of Alba Iulia, Faculty of History and Philology
Personal e-mail: alex_nicolaescu@yahoo.com

Bibliographical information in Transilvania magazine (1869-1919)

Being a cultural magazine that served as an official organization of The Transylvanian Association for Romanian literature and the culture of the Romanian people (Astra), Transilvania has abundantly published information on books. Without doubt, most books were linked to newly published books or to the ones that were in the ongoing process of printing thanks to the Association, but nevertheless information on old Romanian or foreign book could also be found.

The primary purpose of this research is to present the way in which Transilvania magazine has understood to support bibliographic information and the way it focused, or not, on old books. Our study is based on data gathered from the magazine but also on bibliographical sources, edited or unedited.

Keywords: press, book, Transilvania magazine, Bibliography, Astra

Asociațiile culturale, alături de învățământ și presă, s-au dovedit a fi cele mai performante mijloace de propagare a culturii.[1] Acest lucru s-a datorat în principal schimburilor de idei dintre intelectualii din toate provinciile locuite de români.

Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român și-a urmărit scopurile prin următoarele mijloace și instituții: conferințe, organizarea de festivități naționale, biblioteci populare, răspândirea publicațiilor proprii, școli țărănești, muzee și monumente comemorative etc.[2] Această societate culturală a traversat o perioadă de definitivare a strategiei culturale, oscilând între adoptarea unui program științific savant și o activitate de culturalizare și popularizare a maselor. După apariția Academiei Române a tins spre a doua variantă, așa cum reiese și din statutele adoptate la finalul secolului al XIX-lea.[3]

Informații și mențiuni speciale de cărți în paginile revistei Transilvania

O constantă a ziarelor și revistelor din Transilvania perioadei 1850-1918 a fost notificarea tipăriturilor apărute prin anunțuri simple sau amănunțite.[4] Unul din cei mai preocupați gazetari români transilvăneni de informarea publicului despre cărțile nou apărute a fost George Barițiu. Încă din timpul în care a condus *Foaia pentru minte, inimă și literatură* a promovat noile apariții editoriale, în cadrul rubricilor: „Literatură", „Literar", „Înștiințare de cărți" etc., iar după 1840 a folosit termenul de „Bibliografie". Deși informațiile erau sumare și elaborate în grabă, se apreciază că au făcut un mare serviciu cititorilor.[5] El a continuat munca de informare bibliografică după 1860 în publicațiile: *Transilvania* (1868-1889) și *Observatorul*.[6] În paginile periodicelor amintite a militat pentru creșterea interesului pentru lectură și sporirea numărului de tipărituri românești.[7] De altfel, informarea bibliografică a fost o constantă în periodicele românești ale vremii,

reviste precum *Convorbiri literare*, *Viața românească* și *Contemporanul* au publicat regulat astfel de știri.[8]

Revista *Transilvania*, organul de presă al *Asociațiunii*, și-a dorit încă de la prima apariție să facă cunoscute scopurile culturale ale societății matcă[9] și să popularizeze producțiile literare românești. Astfel că s-a încadrat din plin în mișcarea bibliografică, dezvoltată în ultima parte a secolului al XIX-lea. A facilitat comunicarea între oamenii de cultură români, prin semnalarea noilor apariții, de-a lungul timpului recomandând chiar și opere ale personalităților culturale de marcă, precum V. Alecsandri, N. Bălcescu, Al. Russo, C. Negruzzi, Anton Pann, M. Eminescu.[10]

În cadrul rubricilor dedicate bibliografiei, în perioada 1868-1919, s-au remarcat mai multe etape, datorate în principal redactorilor care au condus revista și modului de abordare a problematicii, care s-a diversificat în timp. De exemplu, denumirea rubricii a subliniat importanța informațiilor, constanța unei denumiri relevând coagularea ideii de informare bibliografică. În primul număr al revistei rubrica a fost denumită „Istoriograficu"[11], dar de multe ori nu a avut titlu.[12] Rubrica dedicată știrilor despre cărți a fost denumită, în perioda în care G. Barițiu a condus *Transilvania*: „Literariu", „Bibliografia", „Lexicograficu", „Anuntiu literariu", „Publicațiuni literarie"„Anuntiu de carti", „Literatura". În perioada 1881-1889, interesantă este apariția rubricii „Bibliografia cu recensiuni".[13] Aceste denumiri au fost folosite alternativ, remarcându-se faptul că nu apare termenul de bibliologie, acesta fiind confundat, în dese rânduri, cu bibliografia. Rubricile amintite nu prezentau doar titlurile, ci și observații critice asupra operelor, dar cele mai multe au conținut doar titlul cărții, numele autorului, tipografia, formatul, numărul de pagini și prețul.

Între 1890-1895, *Transilvania* a fost condusă de Ioan Popescu și Zaharia Boiul. Aceștia au menținut linia redacțională impusă de G. Barițiu, continuând și publicarea rubricii „Bibliografia", care a prezentat acum și informații despre revistele ce apăreau în spațiul românesc.[14] După 1892 rubrica s-a mutat pe ultima pagină a revistei, la fel cum se întâmplase în perioada 1868-1878.[15]

În vremea redacției lui C. Diaconovici (1896-1906) „Bibliografia" nu a mai apărut constant și de sine stătător, ci a fost încadrată în alte rubrici mai mari precum : „Din cronica lunară" sau „Sciință, literatură și artă".[16] Acum a apărut o nouă rubrică dedicată bibliografiei, denumită „Din literatura străină".[17] Inițierea ei se motiva prin dorința de a atrage atenția și a ține la curent mișcarea literară românească despre problemele pe care le tratau, mai ales, revistele maghiare, cu privire la români. Știri legate de noile tipărituri au fost semnalate și în „Însemnări"[18], „Cronică"[19] și „Diverse".[20]

În timpul redactorului Oct. C. Tăslăuanu (1907-1914), domeniul bibliologiei a fost susținut de rubricile: „Cronica"[21], „Dări de seamă"[22], „Însemnări".[23] După o lipsă de câțiva ani, s-a revenit la denumirea de „Bibliografie"[24] în 1913. Aici au fost menționate doar titlurile cărților, autorii, locul apariției, editura și uneori formatul și numărul de pagini. Nu au fost publicate și prezentări sau recenzii ale cărților considerate mai importante ca în anii precedenți.

În perioada 1915-1919, cea în care revista a fost redactată de Andrei Bârseanu, bibliografia a fost semnalată în rubricile: „Cronică"[25] și „Bibliografie".[26] Erau creionate scurte informări despre cărți și anumite reviste, informații care au lipsit în perioada anterioară. Ultimele informați despre cărți au fost publicate în anul 1917, în anii următori au lipsit, un motiv întemeiat ar fi contextul social-politic în care se afla societatea la acea dată.

În rubricile sus menționate s-au prezentat și cărțile primite de la diverse instituții, de exemplu cărți trimise bibliotecarului *Asociațiunii* de la Viena.[27] Alte mențiuni au fost despre operele ce se aflau în librăriile din București, Sibiu, Brașov, Cluj[28], Iași, Craiova[29] etc. De cele mai multe ori se indica și prețul, calculându-se și adaosul perceput de poștă, subliniindu-se că cele mai multe cărți se puteau achiziționa direct de la autorii lor.[30]

La un moment dat a apărut în revistă o nouă rubrică „Din cronica lunară", în aceasta fiind des menționate apariții de ziare[31] și de cărți.[32] De aici rezultă o încercare de evaluare a situației culturale, prin analiza periodică a noilor apariții.

Alte informații au cuprins referințe despre cărțile deținute sau vândute prin intermediul diverselor societăți culturale, ca de exemplu Societatea culturală din Bucovina[33], Societatea Academică Română[34] etc.

În afară de rubrica specifică bibliografiei, în perioada 1868-1919 revista a publicat și în alte articole mențiuni despre cărți. De exemplu, au fost destul de dese mențiunile speciale ale tipografiilor[35] și librăriilor din România.[36] De asemenea, au fost prezentate și informații despre cărțile românești ce se puteau achiziționa de la redacția *Transilvaniei*[37] și de la diverse librării și tipografii, precum: Frank & Dressnandt din Brașov[38], Iulius Spreer din Sibiu, W. Krafft din Blaj[39], Ioan Stein din Cluj[40], Seminarul Arhidiecezan din Blaj[41], Römer & Kamner din Brașov[42], W. Krafft din Sibiu[43], Nic. I. Ciurcu din Brașov[44], Imprimeria „Georgiu Lazaru" din Gherla (Szamosujvár), Tipografia Arhidiecezană din Sibiu.[45] *Transilvania* a publicat și anunțuri de vânzări și cumpărări de carte ale unor librării din afara Transilvaniei. Un astfel de anunț aducea la cunoștință că la librăria fraților Șaraga din Iași se vindeau și se cumpărau cărți, manuscrise românești, care aveau o vechime de cel puțin 200 de ani.[46] De asemenea, s-au publicat și liste cu cărțile elaborate de

membrii societății „Junimea".[47]

Revista a publicat și liste cu cărțile ce se puteau achiziționa la ofertă[48], prezentându-se prețul original și prețul la care puteau fi cumpărate. Găsim printre aceste cărți traduceri din literatura universală, de exemplu Al. Dumas, George Sand și V. Hugo.

Una din cele mai des menționate lucrări în perioada 1868-1878 a fost, fără îndoială, „Dictionariulu Ungurescu-Romanescu-Magyar-román szótár" al lui G. Barițiu.[49] Promovarea cărții a mers de la informarea stadiului în care se afla tipărirea, până la prezentarea conținutului și modului de procurare. G. Barițiu a elaborat și un dicționar german-român, în colaborare cu Gavril Munteanu: „Deutsch-rumänisches Wörterbuch", 2 volume, Brașov, 1853, 1854, 880 p. Acestuia i s-a adăugat o versiune româno-maghiară în colaborare cu medicul George A. Polizu, „Magyar – román szotár (Dicționar unguresc-românesc)", Brașov, 1869, 650 p.[50] Varianta dicționarului român-german nu s-a bucurat de prea multă atenție din partea revistei, probabil din cauza schimbării situației politico-admistrative de după 1868, atunci când limba maghiară a devenit limbă oficială a administrației, înlocuind limba germană. O altă lucrare foarte mediatizată în *Transilvania* a fost cea semnată de Ioan Petriciu, „Infricosiatele stricaciuni ale beuturei de vinarsu-rachiu"[51], din care s-au prezentat chiar mai multe ediții.[52] În afară de cele menționate mai sus s-a anunțat și apariția „în propria edițiune a autorului și în comisune la W. Krafft în Sibiu" a operei „Părți alese din Istoria Transilvaniei pe două sute de ani din urmă", volumele I, II, III.[53]

O categorie aparte a informării bibliografice a fost reprezentată de cărțile menționate atunci când se realiza biografia unei personalități culturale sau politice.[54]

Cărțile au fost prezentate și individual în revista *Transilvania*. Considerăm că s-a apelat la această metodă atunci când se aprecia că lucrările erau de mare interes. Au fost analizate separat „Date istorice privitóre la familiele nobile române", de Ioan Cavaler de Pușcariu, care era prezentată într-un articol omonim[55], „Crislăscanu vitéz voinic de babă săracă", de I. Pop Reteganul[56], „Archiv'a istorica a Romaniei"[57], „Nou Abecedariu romanescu" sau „Elemente de lectura si scriere", „Manual teoretico-politic de economi'a politica" de I.C. Lerescu[58], „Învetiatura catra sateni", „Schematismul gimnasielor din Ungari'a" de Antoni Bart și Ios. Felsmann[59], „Viati'a lui Cuza-Voda" de Dimitrie Bolintineau[60], „Proba d'in dictionariul etimologicu alu societatiei academic romane"[61], „Protoparentii maghiarilor, numele si locuintiele loru antice scose d'in fontani originali armenesci", de Cristofor Lukácsi, parohul armenilor din Gherla[62], „Dictionariul si Glosariul societatei academice romane"[63], „Psichologi'a empirica" de Ioan Popescu[64], „Chronica Husilor si a episcopiei cu aseminea numire, dupa documentele episcopiei si alte monumente ale tierei"[65], „Scrisul de aur. Carte de propovedanie la morti"[66], „Tractat de Igien'a publica si de Politi'a Sanitara" de I. Felix profesor la Universitatea din București[67], „Compendiu de geografia universală" de Teodor Ceontea.[68]

Din anul 1897 au început să fie publicate rapoarte amănunțite despre producția literară românească din Transilvania.[69] Rapoartele erau întocmite sub formă de tabele, pe diverse categorii de publicații, fiind publicate doar titlurile cărților sau periodicelor. În anul 1901 Secretarul I al *Asociațiunii* a fost însărcinat ca pe viitor să întocmească raportul despre repertoriul bibliografic pentru fiecare an și să-l publice în *Transilvania* cel puțin cu o lună înainte de ședința plenară ordinară a secțiunilor științifice.[70]

În ceea ce privește cărțile vechi, *Transilvania* nu a fost foarte preocupată de ele, evindențiindu-se doar câteva contribuții de acest fel. Sub titlul „Abecedariu romanescu din seclulu XVII" se anunța descoperirea în biblioteca Muzeului Transilvaniei a unui abecedar românesc de la finalul secolului XVII. Acesta nu fusese menționat și descris în „Bibliografia cronologica romana" a lui Dimitrie Iarcu, nici în lucrările lui Timotei Cipariu „Crestomație sau Analecte ilustrarie din cartile mai vechi si noua romanesti tiparite si manuscrise, incepand de la sec XV pana la al XIX" și „Principia de limba si de scriptura" și nici în alte asemenea scrieri. Manualul avea 66 de pagini, nenumerotate în format 8° mic și legate în coperți de lemn, cu litere chirilice capitale mici. Se apreciază că limba folosită era limba veche românească, anterioară anului 1710.[71] Presupunem că poate fi vorba despre Bucoavna tipărită la Alba Iulia în 1699, o carte rarisimă în spațiul românesc.

În anul 1910, Iosif Popovici, profesor de limba și literatura română la Universitatea din Budapesta, a descoperit un nou exemplar din Evangheliarul diaconului Coresi despre care a scris mai multe informări.[72] Despre o altă carte rară s-a vorbit în articolul „Un manuscris din secolul al XVII-lea"[73], publicul fiind informat că în biblioteca lui Iulian Marțian, director de bancă în Năsăud, se afla un manuscris care după toate analizele era o copie a cărții intitulate „Șepte Taine a bisericii" tipărită la Iași în 1645 pe cheltuiala lui Vasile Lupu și sub auspiciile mitropolitului Varlaam. Afirmația era lansată deși nu se făcuse comparația cu exemplarul aflat la Biblioteca Academiei Române. Manuscrisul avea 369 pagini, format 4°, lipsindu-i însă paginile: 1-2, 13-14, 123-124, 159-162, 180-181, 248-249, 348-349, 354-355, 358-359, 362-363 și alte câteva cu care se încheia cuprinsul. Acest tip de informație a fost singulară în paginile revistei *Asociațiunii*.

Deoarece cărțile scrise și publicate în limba română s-au înmulțit constant în ce-a de doua jumătate a secolului al XIX-lea, iar prețul lor a scăzut, G. Barițiu a militat pentru ca ziarele românești să-și deschidă o

rubrică permanentă dedicată bibliografiei. El era de acord că spațiul lor este restrâns, dar cu toate acestea permanentizarea rubricii, pe care el o susținuse în toate publicațiile conduse, era necesară, mai ales în epoca pe care o considera decisivă pentru istoria lumii.[74]

Concluzii

Fără îndoială că deceniul în care *Transilvania* a apărut la Brașov a fost cel mai prolific în ceea ce privește activitatea de promovare a cărților.[75] În perioada studiată (1868-1919), *Transilvania* a indicat aproximativ 1770 de titluri, din care putem remarca preponderența cărților școlare, istorice și literare. Această ordine relevă importanța pe care a acordat-o *Asociațiunea* domeniilor aferente lucrărilor indicate, dar acest trend poartă și amprenta redactorului și a colaboratorilor revistei. Numărul mare de informații referitoare la cărțile istorice s-a datorat faptului că G. Barițiu s-a aplecat intens spre acest domeniu după 1867. Prin indicațiile bibliografice, el a dorit să îndeplinească unul din dezideratele lansate în 1861, și anume ca până la sfârșitul secolului al XIX-lea să se poată realiza o istorie a românilor din Transilvania, de aceea a dat numeroase indicații despre aparițiile lucrărilor istorice în limba română, maghiară și germană.[76]

Unul din puținii cercetători care s-au ocupat de studierea bibliografiei în revista *Transilvania*, și anume Mihai Rusu, consideră că, din 1874, în cadrul rubricii „Bibliografia", cărțile semnalate au fost însoțite de unele observații critice, acestea ducând la dezvoltarea activității bibliografice a revistei și a conștientizării necesității crescânde de informare a celor cărora li se adresa. Același cercetător consideră că din 1885, revista a inserat „scurte adnotări sau recenzii" publicațiilor amintite. *Transilvania* a menționat cărți din domeniile istorie, drept, literatură, matematică, cărți pedagogice, lista ziarelor apărute, cărți de igienă, diverse opere de popularizare etc.[77] Noi le-am grupat în altă ordine, în urma analizei numărului de mențiuni.

Principala acțiune în domeniul bibliografiei a fost cea de informare a intelectualității și populației românești despre producția științifică, promovând astfel răspândirea ei.[78] Finalitatea demersului rezultă din faptul că oamenii de cultură cereau informații despre cărțile menționate în *Transilvania*, mai ales cele referitoare la prețul publicațiilor.[79]

De remarcat că revista a slujit aceste țeluri în momentul în care știința bibliologiei/bibliografiei era la începuturile ei, promovând mai multe ramuri, cum ar fi: „bibliografii de înregistrare, descriptive, analitice, critice, de recomandare, sub forma de liste, repertorii, anunțuri, cataloage, recenzii ș.a.".[80] Considerăm că în mare parte cele afirmate de Mihai Rusu sunt corecte, el prezentând segmentat informațiile bibliografice, punând accentul pe cărțile indicate în rubrica „Bibliografia", cu precădere în primii 30 de ani ai existenței *Transilvaniei*. De aceea, cercetarea noastră și-a dorit să completeze cele afirmate în studiul menționat, și am evitat pe cât posibil repetarea ideilor deja enunțate.

Acknowledgement:

Această lucrare este elaborată şi publicată sub auspiciile Institutului de Cercetare a Calităţii Vieţii, Academia Română ca parte din proiectul co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în cadrul proiectului Pluri şi interdisciplinaritate în programe doctorale şi postdoctorale, Cod Proiect POSDRU/159/1.5/S/141086.

Note:

1. Ioan Bolovan, *Asociația națională Arădană pentru cultura poporului român 1863-1918*, Cluj-Napoca, Editura Bibliotecii Institutului de istorie din Cluj-Napoca, 1994, p. I.
2. Eugen Hulea, *Astra. Istoric, organizare, activitate, statute și regulamente*, Sibiu, Editura Astrei, 1944, p. 66.
3. Ioan Bolovan, *Asociația națională Arădană pentru cultura poporului român 1863-1918*, p. 7.
4. V. Curticăpeanu, *Mișcarea culturală românească pentru unirea din 1918*, București, Editura Științifică, 1968, p. 164.
5. Claudia Pop, *Aspecte ale cărții și lecturii în reviste literare din Transilvania (1848-1918)*, în *Biblioteca*, serie nouă, anul XXI (LXII), 8/2010, p. 244.
6. Horia N. Ursu, *Observatorul (1878-1885) – Tribuna de luptă a lui George Barițiu pentru emanciparea națională a românilor din Transilvania*, în *Filologie și istorie – Omagiu Marii Uniri* –, coordonator Victor V. Grecu, Sibiu, Societatea de științe filologice din România Filiala Sibiu, 1990, p. 156; În perioada în care *Transilvania* a fost sistată (1879-1880), G. Barițiu a menținut o rubrică „Bibliografia" în acest ziar.
7. Claudia Pop, *Aspecte ale cărții și lecturii în reviste literare din Transilvania (1848-1918)*, p. 244-245.
8. Nicolae Liu, *Contribuții la istoria bibliografiei*

românești. Preocupări bibliografice la Convorbiri literare, Contemporanul și Viața Românească, în *Probleme de Bibliologie*, București, Biblioteca Activistului Cultural, 1967, p. 78-90.
9. Claudia Pop, *Aspecte ale cărții și lecturii în reviste literare din Transilvania (1848-1918)*, p. 245.
10. Mihai Rusu, *Preocupări bibliografice în revista „Transilvania" până la 1918*, în *Centenarul revistei „Transilvania"*, Sibiu, 1969, p. 201-202.
11. *Transilvania*, anul I, 1/1868, p. 12-13.
12. *Transilvania*, anul I, 3/1868, p. 48; nr. 6, p. 127-128; nr. 7, p. 160; anul II, 8/1869, p. 96; nr. 9, p. 105-106; nr. 23, p. 286; anul III, 1/1870, p. 15-16; nr. 9, p. 112; nr. 12, p. 148; nr. 14, p. 170-172; nr. 17, p. 210; anul IV, 11/1871, p. 136; anul VII, 3/1874, p. 36; nr. 20, p. 248; nr. 23, p. 292; anul VIII, 17/1875, p. 200; anul IX, 3/1876, p. 36; nr. 8, p. 96.
13. *Transilvania*, anul XVII, 3-4/1886, p. 29-32; nr. 9-10, p. 77-80.
14. *Bibliografia*, în *Transilvania*, anul XXI, 3/1890, p. 94; anul XXII, 1/1891, p. 28; anul XXIII, 6/1892, p. 193; anul XXIV, 2/1893, p. 62; anul XXVI, 1/1895, p. 20.
15. *Transilvania*, anul XXV, 7/1894, p. 224.
16. *Sciință, literatură si artă*, în *Transilvania*, anul XXVII, I-II/1896, p. 44-47; nr. III, p. 79-80; nr. IV-V, p. 138-143; nr. VI, p. 189-191; nr. IX, p. 228-229; nr. X, p. 243-247; anul XXVIII, I/1897, p. 24-26; nr. II, p. 43-48; nr. V-VI, p. 123-124; nr. VIII, p. 146-148; anul XXIX, II-III/1898, p. 64-66; nr. VII-VIII, p. 155-158; nr. IX-X, p. 216; anul XXX, I-II/1899, p. 43-44; nr. III, p. 111; nr. X, p. 322-324; anul XXXI, IX/1900, p. 226-227; anul XXXII, III/1901, p. 101-103; anul XXXIII, I/1902, p. 45-48; anul XXXIV, IV/1903, p. 199-204; *Din literatura străină*, în *Transilvania*, anul XXXI, II-III/1900, p. 65-69.
17. *Transilvania*, anul XXXII, II/1901, p. 58-67; *Din literatura străină*, în *Transilvania*, anul XXX, IV-V/1899, p. 183-184; nr. VI, p. 215-216; nr. VIII, p. 308; nr. X, p. 323-324; anul XXXI, I/1900, p. 25-32; nr. II-III, p. 65-69; nr. IV, p. 103-104; nr. V, p. 133-136; nr. VI, p. 183-184; nr. VII, p. 201-202; nr. X, p. 278-280; anul XXXII, II/1901, p. 58-66; nr. IV, p. 131-132.
18. *Transilvania*, anul XLII, 1/1911, p. 70-76; nr. 5-6, p. 769-775.
19. *Transilvania*, anul XLV, 4/1914, p. 153-157; nr. 5, p. 192-200.
20. *Transilvania*, anul XXXIV, III/1903, p. 162-163.
21. *Transilvania*, anul XL, I/1909, p. 48; nr. II, p. 116-117; anul XLV, 1/1914, p. 38; nr. 2, p. 75-76; nr. 5, p. 198-199.
22. *Transilvania*, anul XL, II/1909, p. 114-116; anul XLV, 4/1914, p. 147-153; nr. 5, p. 191-192.
23. *Transilvania*, anul XLI, III/1910, p. 137-140; nr. VI, p. 462;
24. *Transilvania*, anul XLIV, 6/1913, p. 460; A.B., *Bibliografie*, în *Transilvania*, anul XLV, 10-12/1914, p. 510; *Bibliografia*, în *Transilvania*, anul XLVI, 1-6/1915, p. 94-95.
25. *Ibidem*, anul XLVII, 1-2/1916, p. 76; nr. 7-12, p. 167-172.
26. *Transilvania*, anul XLVI, 1-6/1915, p. 93-95; anul XLVII, 1-2/1916, p. 81-84; anul XLVIII, 1-2/1917, p. 95-99; nr. 7-12, p. 175-178.
27. *Ibidem*, anul I, 13/1868, p. 307.
28. *Ibidem*, anul III, 20/1870, p. 252.
29. *Ibidem*, anul VIII, 4/1875, p. 48.
30. *Bibliografia*, în *Transilvania*, anul III, 22/1870, p. 280.
31. *Din cronica lunară*, în *Transilvania*, anul XXIV, 11/1893, p. 369; anul XXV, 5/1894, p. 148; nr. 6, p. 185; anul XXVI, 3/1895, p. 92-93; nr. 11, p. 382.
32. *Ibidem*, anul XXIV, 12/1893, p. 377; anul XXVI, 7/1895, p. 206-207.
33. *Ibidem*, anul IX, 3/1876, p. 35-36.
34. *Ibidem*, anul X, 5/1877, p. 59-60; anul XI, 19/1878, p. 228.
35. *Bibliografia din București*, în *Transilvania*, anul I, 9/1868, p. 216.
36. *Bibliografia*, în *Transilvania*, anul IX, 14/1876, p. 168; nr. 15, p. 180.
37. *Anuntiu literariu*, în *Transilvania*, anul VII, 9/1874, p.112; *Corespondentie de ale Redactiunei*, în *Ibidem*, p. 112; Cărțile erau trimise redacției fie de autori fie de donatori.
38. *Bibliografia*, în *Transilvania*, anul IX, 8/1876, p. 95-96; anul X, 22/1877, p. 263.
39. *Ibidem*, anul XI, 5/1878, p. 60.
40. *Ibidem*, anul X, 22/1877, p. 263; *Literariu*, în *Transilvania*, anul XI, 9/1878, p. 107-108.
41. *Bibliografia*, în *Transilvania*, anul X, 18/1877, p. 216; nr. 20, p. 240; anul XI, 12/1878, p. 12.
42. *Bibliografia*, în *Transilvania*, anul VIII, 6/1875, p. 72; *Literariu*, în *Transilvania*, anul XI, 9/1878, p. 107-108; *Bibliografia*, în *Transilvania*, anul XI, 17/1878, p. 204; nr. 18, p. 216; nr. 19, p. 228.
43. *Anuntiu dela Bucuresci*, în *Transilvania*, anul XI, 21/1878, p. 251; *Bibliografia*, în *Transilvania*, anul XX, 9-10/1889, p. 79-80; *Biografia mai noua*, în *Ibidem*, 11-12/1889, p. 94-95.
44. *Bibliografia*, în *Transilvania*, anul XIII, 17-18/1882, p. 152; În *Transilvania*, anul XIV, 11-12/1883, p. 100; *Bibliografia*, în *Transilvania*, anul XVI, 5-6/1885, p. 48; anul XVII, 15-16/1886, p. 140; anul XVIII, 13-14/1887, p. 120; nr. 23-24, p. 220.
45. *Ibidem*, anul XV, 7-8/1884, p. 62-64; anul XVII, 11-12/1886, p. 96.
46. *Din cronica lunară*, în *Transilvania*, anul XXV, 3/1894, p. 80.
47. *Bibliografia*, în *Transilvania*, anul XIX (scris greșit, corect XXI), 5-6/1888, p. 46-47.
48. *Ibidem*, nr. 9-10, p. 79-80; *Ocasiune buna*, în *Transilvania*, anul XIII, 9-10/1882, p. 79.
49. *Transilvania*, anul II, 16/1869, p. 192; nr. 19, p. 227-228; *Bibliografia*, în *Transilvania*, anul II, 19/1869, p. 227; *Dictionariu maghiar-roman*, în *Transilvania*, anul I, 9/1868, p. 214-216; *Pentru dictionariul magiar-romanesc*, în *Ibidem*, nr. 23, p. 576; *Dictionariul maghiar-roman*, în

Transilvania, anul II, 12/1869, p. 140; nr. 23, p. 286; anul III, 1/1870, p. 16; nr. 3, p. 40; nr. 5, p. 64; *Transilvania*, anul III, 20/1870, p. 252; anul IV, 4/1871, p. 48; nr. 8, p. 100; nr. 16, p. 196; *Bibliografia*, în *Transilvania*, anul V, 1/1872, p. 12; *Transilvania*, anul V, 5/1872, p. 60; *Bibliografia*, în *Ibidem*, nr. 13, p. 156; nr. 18, p. 216; *Bibliografia si scurta recensiune*, în *Ibidem*, nr. 20, p. 239-240; *Transilvania*, anul V, 22/1872, p. 264; anul VI, 1/1873, p. 12; nr. 4, p. 48; *Bibliografia*, în *Transilvania*, anul VI, 11/1873, p. 136; nr. 17, p. 204; *Transilvania*, anul VI, 24/1873, p. 296; anul VIII, 17/1875, p. 200; anul IX, 8/1876, p. 96; *Bibliografia*, în *Transilvania*, anul IX, 14/1876, p. 168; anul X, 8/1877, p. 95-96; nr. 11, p. 132; nr. 17, p. 204; *Transilvania*, anul XI, 7/1878, p. 84; *Literariu*, în *Transilvania*, anul XI, 9/1878, p. 107-108; *Anuntiu dela Bucuresci*, în *Ibidem*, nr. 21, p. 251; *Bibliografia*, în *Ibidem*, nr. 22, p. 264.

50. Vasile Netea, *George Barițiu. Viața și activitatea sa*, București, Editura Științifică, 1966, p. 233.

51. *Infricosiatele stricaciuni ale beuturei de vinarsu-rachiu*, în *Transilvania*, anul I, 22/1868, p. 544; anul II, 23/1869, p. 286; anul III, 1/1870, p. 15; nr. 20, p. 252; anul VI, 6/1873, p. 72; anul VII, 3/1874, p. 36; nr. 8, p. 100.

52. *Transilvania*, anul IV, 3/1871, p. 36; anul V, 17/1872, p. 204; nr. 22, p. 264; anul VI, 7/1873, p. 84; nr. 10, p. 120; nr. 13, p. 156.

53. *Bibliografia*, în *Transilvania*, anul XXII, 12/1891, p. 364-365.

54. *Dr. Vasilie Pop*, în *Transilvania*, anul I, 7/1868, p. 129-130; *Dimitrie Cantemir, principele Moldovei*, în *Transilvania*, anul III, 11/1870, p. 128-130; G.B., *Gavriil I. Muntean*, în *Transilvania*, anul IV, 5/1871, p. 52-53; *Dumitru Bolintineanu*, în *Transilvania*, anul V, 18/1872, p. 213-214; *Georgie Fejés*, în *Transilvania*, anul VI, 5/1873, p. 54; *Max Müller*, în *Ibidem*, nr. 19, p. 221; I.V. Rusu, *Unele momente din vieti'a si activitatea parentelui Samuil Micu (Clainu)*, în *Transilvania*, anul VII, 21/1874, p. 251; *Edgat Quinet*, în *Transilvania*, anul X, 14/1877, p. 165; *Vasilie Aronu si operele sale*, în *Ibidem*, nr. 24, p. 277-279; *Ioan Popescu*, în *Transilvania*, anul XXIII, 4/1892, p. 99; P. Milianu, *Ceva despre poetul poporal Ioan Baracu și despre scrierile lui*, în *Transilvania*, anul XXIV, 3/1893, p. 77-79; nr. 4, p. 110-117; P. Milianu, *Postscriptum*, în *Ibidem*, nr. 4, p. 118-122.

55. *Transilvania*, anul XXIII, 12/1892, p. 398-404.

56. *Din literatura poporală*, în *Transilvania*, anul XXIV, 7/1893, p. 198-209.

57. *Transilvania*, anul I, 18/1868, p. 423-429; nr. 19, p. 445-449.

58. *Transilvania*, anul II, 4/1869, p. 43-47; nr. 5, p. 56-58.

59. *Ibidem*, nr. 8, p. 93-94, 96.

60. *Ibidem*, nr. 9, p. 105.

61. *Transilvania*, anul III, 20/1870, p. 251-252; nr. 21, p. 260-261.

62. *Transilvania*, anul IV, 6/1871, p. 71.

63. *Transilvania*, anul V, 8/1872, p. 85-91.

64. G. Pletosu, *Iónu Popescu: Psichologi'a empirica*, în *Transilvania*, anul XIX (scris greșit, corect XXI), 9-10/1888, p. 76-80.

65. *Materialu pentru istori'a bisericésca*, în *Transilvania*, anul XX, 3-4/1889, p. 19-22.

66. *Bibliografia veche*, în *Ibidem*, p. 22-26.

67. *Tractatu de Igien'a publica si de Politi'a Sanitara*, în *Ibidem*, nr. 5-6, p. 38-39.

68. St., *Compendiu de geografia universală*, în *Transilvania*, anul XXVI, 5/1895, p. 145-149.

69. *Raport despre producțiunea literară română în Transilvania (1 Iulie 1896 până 1 Iulie 1897)*, în *Transilvania*, anul XXVIII, VII/1897, p. 105-125; *Producțiunea noastră literară (Raportul secretarului I despre producțiunea literară română din patrie în timpul dela 1 Iulie 1897 – 1 Iulie 1898)*, în *Transilvania*, anul XXIX, VI/1898, p. 113-139; *Producțiunea noastră literară (Raportul secretarului I despre mișcarea literară română din patrie de la 1 Iulie 1898 - 1 iulie 1899)*, în *Transilvania*, anul XXX, VII/1899, p. 221-250; *Producțiunea noastră literară (Raportul secretarului I despre producțiunea literară română din țeară în timpu dela 1 Iulie 1899 – 30 Iunie 1900)*, în *Transilvania*, anul XXXI, VIII/1900, p. 137-151; *Repertoriul bibliografic al producțiunii literare române din țeară pe anul 1900*, în *Transilvania. Partea Oficială*, 1901, p. 190-204; *Repertoriul bibliografic al producțiunii literare române din țară pe anul 1901*, în *Transilvania*, anul XXXIII, III/1902, p. 134-147; *Repertoriu bibliografic al producțiunii literare române din țară pe anul 1902*, în *Transilvania*, anul XXXIV, III/1903, p. 150-162; *Repertoriu bibliografic al producțiunii literare române din țară pe anul 1903*, în *Transilvania*, anul XXXV, II/1904, p. 88-100; *Repertoriu bibliografic al producțiunii literare române din țară pe anul 1904*, în *Transilvania*, anul XXXVI, III/1905, p. 145-155; *Repertoriu Bibliografic al producțiunii literare române din țară pe anul 1905*, în *Transilvania*, anul XXXVII, II/1906, p. 80-84.

70. *Din sinul Asociațiunii*, în *Transilvania*, anul XXXII, VIII/1901, p. 236.

71. Gregoriu Silasi, *Abecedariu romanescu din seclulu XVII*, în *Transilvania*, anul XIV, 9-10/1883, p. 74-75; *Adausu de notitie bibliografice din seclulu XVII si XVIII*, în *Ibidem*, nr. 11-12, p. 86-89.

72. Însemnări, în *Transilvania*, anul XLI, VI/1910, p. 462-463.

73. Valeriu Seni, în *Ibidem*, I-II/1910, p. 14-16.

74. *Literariu*, în *Transilvania*, anul XI, 8/1878, p. 95-96.

75. Nicolae-Alexandru Nicolaescu, *Univers bibliologic în revista Transilvania (1868-1878)*, în *O filă de istorie: om, societate, cultură în secolele XVII-XXI*, coordonatori Anamaria Macavei, Roxana Dorina Pop, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2012, p. 53-63.

76. George Em. Marica, *Studii de istoria și sociologia culturii române ardelene din secolul al XIX-lea. George Barițiu – Istoric*, vol. III, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1980, p. 157, 243.

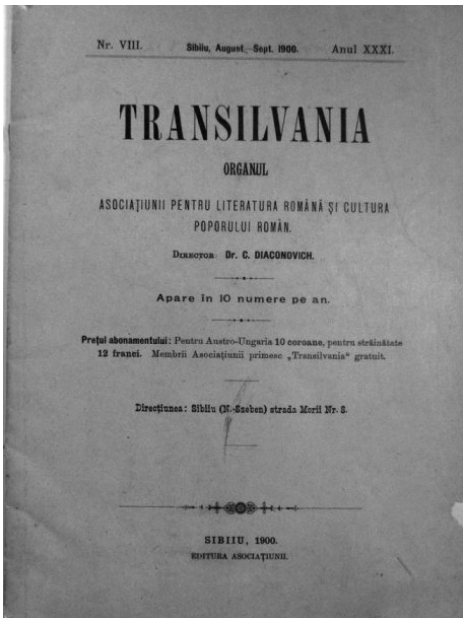
77. Mihai Rusu, *Preocupări bibliografice în revista „Transilvania" până la 1918*, p. 203-208.

78. *Ibidem*, p. 209.
79. *George Barițși contemporanii săi*, vol. VII, coord. Ștefan Pascu, București, Editura Minerva, 1985, p. 44.
80. Mihai Rusu, *Preocupări bibliografice în revista „Transilvania" până la 1918*, p. 209.

Bibliography:

Sources
Transilvania [*Transilvania*], 1868-1919

Specialized Studies
Bolovan, Ioan. *Asociația națională Arădană pentru cultura poporului român 1863-1918 [The National Association of Arad for the culture of the Romanian people]*. Cluj-Napoca, Editura Bibliotecii Institutului de istorie din Cluj-Napoca, 1994, 164 p.
Hulea, Eugen. *Astra. Istoric, organizare, activitate, statute și regulamente [Astra. History, organization, activity, statute and order]*. Sibiu, Editura Astrei, 1944, 130 p.
Curticăpeanu, V.. *Mișcarea culturală românească pentru unirea din 1918 [The Romanian cultural movement for the union of 1918]*. București, Editura Științifică, 1968, 286 p.
Pop, Claudia. *Aspecte ale cărții și lecturii în reviste literare din Transilvania (1848-1918) [Books and readings in literal magazines in Transylvania (1848-1918)]*. În: *Biblioteca*, serie nouă, anul XXI (LXII), 8/2010, p. 244-249.
Ursu, Horia N.. *Observatorul (1878-1885) – Tribuna de luptă a lui George Barițiu pentru emanciparea națională a românilor din Transilvania [Observatorul magazin (1878-1885) – The fighting role of George Barițiu for the national emancipation of Transylvanians]*. În: *Filologie și istorie – Omagiu Marii Uniri* –, coordonator Victor V. Grecu.Sibiu, Societatea de științe filologice din România Filiala Sibiu, 1990, p. 155-163.
Liu, Nicolae. *Contribuții la istoria bibliografiei românești. Preocupări bibliografice la Convorbiri literare, Contemporanul și Viața Românească [Contributions to the history of Romanian bibliography in Convorbiri literare, Contemporanul and Viața Românească]*. În: *Probleme de Bibliologie*, București, Biblioteca Activistului Cultural, 1967, p. 78-90.
Rusu, Mihai. *Preocupări bibliografice în revista „Transilvania" până la 1918 [Bibliographical activities in Transilvania magazine until 1918]*. În: *Centenarul revistei „Transilvania"*, Sibiu, 1969, p. 201-209.
Netea, Vasile. *George Barițiu. Viața și activitatea sa [George Barițiu. Life and activity]*. București, Editura Științifică, 1966, 367 p.
Nicolaescu, Nicolae-Alexandru. *Univers bibliologic în revista Transilvania (1868-1878) [Bibliographical univers in Transilvania magazine (1868-1878)]*. În: *O filă de istorie: om, societate, cultură în secolele XVII-XXI*, coordonator Anamaria Macavei, Roxana Dorina Pop, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2012, p. 53-63.
Marica, George Em.. *Studii de istoria și sociologia culturii române ardelene din secolul al XIX-lea. George Barițiu – Istoric [Historical and sociology studies for Transylvania Romanians in the XIXth century. George Barițiu - Historian]*. Vol. III, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1980, 256 p.
George Bariț și contemporanii săi [George Bariț and his contemporaries]. Vol. VII, coordonator Ștefan Pascu, București, Editura Minerva, 1985, 445 p.

Nr. VIII. Sibiu, August—Sept. 1900. Anul XXXI.

TRANSILVANIA

ORGANUL

ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN.

Director: Dr. G. DIACONOVICH.

Apare în 10 numere pe an.

Prețul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria 10 coroane, pentru străinătate 12 franci. Membrii Asociațiunii primesc „Transilvania" gratuit.

Direcțiunea: Sibiiu (M.-Szeben) strada Morii Nr. 8.

SIBIIU, 1900.
EDITURA ASOCIAȚIUNII.

Sursă foto: http://images10.okr.ro/serve/auctions.v7/2013/may/14/44bc78a4c06bc5905fe5af067e44f492-2035894-700_700.jpg